

Svojina

Vrsta: Seminarski | Broj strana: 11 | Nivo: Pravni fakultet, Novi Sad

Pojam

Svojine je najpotpunije i najobuhvatnije pravo na stvari; u ekonomskom smislu znači potpuno prisvajanje nekog dobra, a u pravnom smislu najšire stvarno pravo na stvari.

Pravo svojine se ispoljava kao pozitivno i kao negativno ovlaštenje. Kao pozitivno ovlaštenje znači da vlasnik stvari može tu stvar da koristi, da ne koristi, da sa njom raspolaže, da je opterećuje, a negativno ovlaštenje sastoji se u tome da može sva druga lica da isključi od uticaja na stvar tj. od korišćenja stvari. Sva ova prava vlasnik može da vrši pod uslovom da se time ne vredjaju ili ugrožavaju prava trećih lica i propisi koje je postavio javni poredak.

Klasični pravnici nisu dali definiciju svojine jer bi to značilo da svojina ima uvek istu sadržinu, a to nije bio slučaj, jer se elementi svojine kroz istoriju stalno menjali. Svojina se označava kao pravo koje titularu daju najšira ovlaštenja na stvarima, ali širina tih ovlaštenja u svim situacijama nije bila ista. Npr. dok su iz svojine na pokretnim stvarima uvek proizlazila ovlaštenje za držanje i korišćenje stvari, pribiranje plodova i raspolaganje inter vivos i mortis causa, svojina na nepokretnosti-ma imala je razne oblike ograničenja u zavisnosti od načina sticanja svojine; recimo, dodeljeno zemljište iz ager publica imala je posebna ograničenja i ponekad ta zemlja se nije mogla otudjiti, ili je bila ograničeno pravom službenosti ili drugim teretom u korist javnog interesa ili trećih lica.

Svojina kroz istoriju

Svojina se javlja i poznata je još iz najstarijih vremena, ali je forma svojine i prava svojine uslovljeno karakterom proizvodnih odnosa date društvene formacije: u prvobitnoj zajednici postoji svojina u obliku društvene svojine na sredstvima za proizvodnju, u robovlasničkom uređenju, društvena svojina je zamenjena privatnom svojinom, a robovlasnik je bio vlasnik nad sredstvima za proizvodnju i na samom robu, u feudalnom društvu feudalcu pripada svojina na sredstvima za proizvodnju, pre svega na zemlju i nepotpuna svojina na kmetu, a feudalni vlasnik zemljišta je i politički poglavar i sudija na tom zemljištu. Feudalna svojina nije bila jedinstvena, već podeljena tako da je jedno vrhovno pravo svojine imao feudalac, drugo, manje pravo njegov vazal koji je doživotno uživao zemlju, a najmanje pravo je imao kmet koji je imao izvesna prava na zemlju, po čemu se kmet i razlikovao od roba koji nije imao nikakva prava i nije bio subjekt u pravu. U kapitalističkom uređenju postoji privatna svojina na sredstvima za proizvodnju i odsustvo svojine na radniku koji radi i učestvuje u procesu proizvodnje. Radnik je formalno slobodan, ali je ekonomski zavistan od kapitaliste kao vlasniku sredstava za proizvodnju. U socijalizmu se javlja opet društvena odnosno državna svojina kao poseban oblik socijalističke svojine, ali zbog samog pojma svojine «kao svačije i ničije» ovaj oblik svojine se nije mogao zadržati duže vreme tako da sada u svetu preovladava kapitalistički način proizvodnje i samo dva oblika svojine: privatna i javnopravna svojina.

----- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE PREUZETI NA SAJTU. -----

www.maturskiradovi.net

MOŽETE NAS KONTAKTIRATI NA E-MAIL: maturskiradovi.net@gmail.com